

Přílohy

Příloha 1 – Scénář lekce s využitím metod a technik DV: O psu a vlku

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny (90 min)

Třída: 4.

Pomůcky: flipchart, papír, pastelky, ilustrace bajky, text bajky

Cíle: Žák na základě prožití lekce porozumí čtenému textu bajky.

Žák spolupracuje s ostatními žáky ve skupině.

Žák se seznámí s metodami a technikami živý obraz, boční vedení a dialog.

Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v diskusi.

Žák vytvoří živý obraz na dané téma.

Metody a techniky DV: živý obraz, boční vedení, dialog

Použitá literatura: ŽÁČEK, Jiří. *Ezopovy bajky*. Třetí vydání. Ilustroval Adolf BORN. Praha: Slovart, 2023, s.62.

Text: *Potkali se vlk a pes. Vlk byl zubožený, kost a kůže, zato pes byl dobře živý a dobře naložený. „Jak to děláš, kamaráde,“ divil se vlk, „že jsi tak vypasený, zatímco na mně plandá kůže a kručí mi v břiše?“ „Hlídám člověku jeho dům před zloději.“ Vysvětloval pes, „a pán mě za mou službu dobře krmí. Spím v teple, mám střechu nad hlavou a každou chvíli si přilepším tím, co lidem spadne pod stůl.“*

„Tomu říkám dobré bydlo.“ Uznale zaskučel vlk. „Co já bych za to dal, kdybych si mohl žít jako ty, v pohodlí a bez hladu!“

„Nic ti nebrání,“ štěkl pes. „Pojď semnou a budeš mít zrovna tak jako já!“

„Milerád,“ ožil vlk, „však jsem si živoření v divočině užil dost a dost. Děkuji ti za velkorysou nabídku, kamaráde! Ještě mi řekni, od čeho máš tak odřený krk?“

„To nic není,“ mávl pes tlapou. „Můj pán mě v noci přivazuje na řetěz, ale přes den mě nechá proběhnout po lese.“

„Přivazuje tě na řetěz? Jako otroka?“ nevěřícně kroutil hlavou vlk.

„Kamaráde, vrátím se zpátky do lesa. Raději budu hladovět, než abych měl na krku řetěz. Svoboda je mi milejší než blahobyť!“

Rozehřívací aktivita – Obíhání

Žáci si stoupnou do kruhu, vyberou si jednoho člověka (neříkají to nahlas), až učitel řekne, začnou ho obíhat a u toho mu říkám všechno co ví o psovi. Potom si vyberou někoho jiného a na povel učitele ho obíhají a nahlas říkají, co ví o vlkovi.

Práce s ilustrací

Pomůcky: ilustrace bajky

Žáci se rozdělí do skupin po 3-4. Do skupin dostanou ilustraci, diskutují o tom, co se na ilustraci děje a o čem by mohla lekce být. Následuje společné sdílení.

Badatelské skupiny, pojmová mapa

Pomůcky: tabulky, tabule

Žáci se rozdělí do badatelských skupin podle kritérií – dívky i chlapci.

Motivace: Představte si, že jste badatelé a právě jste objevili nové slovo bajka. Dejte všechny důležité informace o bajce dohromady, abyste ji následně dokázali představit někomu, kdo o ní nikdy neslyšel.

Následuje prezentace jednotlivých skupin, během které učitel zapisuje údaje na tabuli. Na závěr učitel shrne vytvořenou pojmovou mapu a popřípadě doplní, co by v ní chybělo.

Návodné otázky: Znáte nějakou konkrétní bajku? Vzpomínáte, že jste se o bajkách loni učili? O čem bajky byly?

Práce s textem – dialogy, vstup do role

Pomůcky: text bajky

Učitel: *Potkali se vlk a pes. Vlk byl zubožený, kost a kůže, zato pes byl dobře živý a dobře naložený. „Jak to děláš, kamaráde,“ divil se vlk, „že jsi tak vypasený, zatímco na mně plandá kůže a kručí mi v břiše?“*

Žáci se rozdělí do dvojic, ve dvojicích poté na vlka a psa. Vlk pokládá otázku, pes improvizovaně odpovídá; potom se role vymění.

Reflexe: Zaznělo něco, co bychom chtěli sdílet s ostatními?

Práce s textem – živý obraz

Pomůcky: text bajky

Učitel: *„Hlídám člověku jeho dům před zloději,“ vysvětloval pes, „a pán mě za mou službu dobře krmí. Spím v teple, mám střechu nad hlavou a každou chvíli si přilepším tím, co lidem spadne pod stůl.“ „Tomu říkám dobré bydlo,“ uznale zaskučel vlk. „Co já bych za to dal, kdybych si mohl žít jako ty, v pohodlí a bez hladu!“ „Nic ti nebrání,“ štěkl pes. „Pojď se mnou a budeš se mít zrovna tak jako já!“ „Milerád,“ ožil vlk, „však jsem si živoření v divočině užil dost a dost. Děkuji ti za velkorysou nabídku, kamaráde! Ještě mi řekni, od čeho máš tak odřený krk?“*

Žáci vytvoří ve skupinách živý obraz, který vysvětluje, od čeho má pes odřený krk.

Následuje prezentace živých obrazů (forma jeviště/ hlediště).

Učitel vstoupí na jeviště a čte další část textu: *„To nic není,“ mávl pes tlapou. „Můj pán mě v noci přivazuje na řetěz, ale přes den mě nechá proběhnout po lese...“*

„Přivazuje tě na řetěz? Jako otroka?“ nevěřícně kroutil hlavou vlk.

Flipchart – rozdíl mezi vlkem a psem

Pomůcky: flipchart, psací potřeby

Motivace: Teď jsme tady četli příběh o vlkovi a psovi. Na základě přečteného textu se zkuste zamyslet, jak byste charakterizovali vlka a jak psa? V čem se podle textu odlišují? Zkuste domyslet, jaké by mohli mít vlastnosti.

Žáci diskutují ve dvojicích, za dvojici přichází k flipchartu a zapisují.

Reflexe: Objevilo se na flipchartu něco, s čím nesouhlasíte? Co? Proč? Jak bychom to mohli opravit?

Vstup do role – boční vedení

Pomůcky: text bajky

Žáci sedí po třídě se zavřenýma očima, učitel vede žáky bočním vedením, žáci v duchu vstupují do role a rozhodují v situaci.

Motivace: Každý si najde nějaké svoje místo ve třídě, sedne si a zavře oči. Z každého z vás se teď stal vlk z naší bajky. Vzpomeň si na všechno, co jsme se o vlkovi z bajky dozvěděli. Jak se jako vlk z příběhu momentálně cítíš? Nad čím teď přemýšlíš? Dostal ses teď do situace, kde před tebou stojí rozhodnutí: jestli se přidat k psovi a žít život jako on- např. hlídat dům, být na jednom místě, mít každý den co jíst, kde spát. A nebo pokračovat ve svém způsobu života: starat

se jenom o sebe, být si svým pánem, jíst kdy chceš, ale nevědět, zda si potravu opravdu každý den obstaráš. Potom, co všechno teď víš, zkus se ty jako vlk z naší bajky rozhodnout, jak bys chtěl žít dál. A proč? Jestli se přidat k psovi nebo žít jako doposud. Kdo má rozmyšleno a už ví, jak se jako vlk rozhodne, otevře oči a tím vystupuje z role.

Závěrečná reflexe

Pomůcky: míček

Reflexe: Jak jste se cítili? Bylo to pro vás jako vlka těžké rozhodnutí? Podle čeho jste se rozhodovali? Co pro vás bylo to důležité, na co jste hlavně při rozhodování mysleli? Věděli jste to hned nebo jste se museli dlouho rozmýšlet? Jak jste se nakonec rozhodli?

Žáci si v kruhu podávají míček, který udává slovo.

Shrnutí: Na každou situaci se dá nahlížet z více úhlů; každá situace má své pro i proti, to jsme si právě díky této bajce mohli vyzkoušet. Je v pořádku, že se naše názory liší; že se lišíme my. Kdo chce slyšet vlkovo rozhodnutí zůstává ve třídě, ostatní jsou na chvíli za dveře. Učitel: „Kamaráde, vrátím se zpátky do lesa. Raději budu hladovět, než abych měl na krku řetěz. Svoboda je mi milejší než blahobyť!“

Příloha 2 – Scénář lekce s využitím čtenářských strategií: O psu a vlku

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny (90 min)

Třída: 4.

Pomůcky: obrázky, ilustrace bajky, tabule, papír, psací potřeby, flipchart, počítač (mobil), text bajky, lístečky papíru

Cíle: Žák rozumí čtenému textu bajky a orientuje se v něm.

Žák spolupracuje s ostatními ve skupině.

Žák se seznámí se čtenářskými strategiemi usuzování, předvídání a sledování porozumění.

Žák vyhledává informace v textu a odpovídá na otázky.

Čtenářské strategie: usuzování, sledování porozumění, předvídání

Použitá literatura: ŽÁČEK, Jiří. *Ezopovy bajky*. Třetí vydání. Ilustroval Adolf BORN. Praha: Slovart, 2023, s.62.

Text: *Potkali se vlk a pes. Vlk byl zubožený, kost a kůže, zato pes byl dobře živěný a dobře naložený. „Jak to děláš, kamaráde,“ divil se vlk, „že jsi tak vypasený, zatímco na mně plandá kůže a kručí mi v břiše?“ „Hlídám člověku jeho dům před zloději.“ Vysvětloval pes, „a pán mě za mou službu dobře krmí. Spím v teple, mám střechu nad hlavou a každou chvíli si přilepším tím, co lidem spadne pod stůl.“*

„Tomu říkám dobré bydlo.“ Uznale zaskučel vlk. „Co já bych za to dal, kdybych si mohl žít jako ty, v pohodlí a bez hladu!“

„Nic ti nebrání,“ štěkl pes. „Pojd’ semnou a budeš mít zrovna tak jako já!“

„Milerád,“ ožil vlk, „však jsem si živoření v divočině užil dost a dost. Děkuji ti za velkorysou nabídku, kamaráde! Ještě mi řekni, od čeho máš tak odřený krk?“

„To nic není,“ mávl pes tlapou. „Můj pán mě v noci přivazuje na řetěz, ale přes den mě nechá proběhnout po lese.“

„Přivazuje tě na řetěz? Jako otroka?“ nevěřícně kroutil hlavou vlk.

„Kamaráde, vrátím se zpátky do lesa. Raději budu hladovět, než abych měl na krku řetěz. Svoboda je mi milejší než blahobyť!“

Brainstorming- Pes a vlk

Pomůcky: obrázek vlka a psa

Učitel ukazuje žákům obrázky vlka a psa. Návodné otázky: Jaký je pes? jaký je vlk?

Práce s ilustrací – O čem bude text

Pomůcky: ilustrace bajky, otázky na tabuli

Žáci dostanou do ilustraci bajky a diskutují, o čem si myslí, že bude text. Společně s učitelem odpovídají na otázky před čtením: O čem si myslíte, že by tento text mohl být? Podle čeho tak usuzujete? Jaké postavy si myslíte, že budou v textu vystupovat?

Bude to podle vás krátký nebo delší text? Proč si to myslíte?

Evokace – Pojem bajky

Pomůcky: papír, psací potřeby, počítač (mobil), otázky

Učitel uvede dnešní hodinu a zmíní pojem bajka. Žáci pracují ve dvojici (trojici), jejich úkolem je na jednu půlku stránky napsat vše, co ví o bajce, po 5 minutách dostanou k dispozici mobil nebo počítač a dohledávají zbylé odpovědi.

Otázky:

1. Co je to bajka?

2. Jaké postavy v bajce vystupují?
3. Jaké bajky znáte?
4. K čemu bajky slouží, proč je máme?

Sdílení, shrnutí pojmu bajka

Pomůcky: tabule, papír

Žáci společně s učitelem shrnou odpovědi na otázky, učitel je zapisuje na tabuli.

První čtení, otázky při čtení

Pomůcky: papír, psací potřeby, text bajky, otázky

Žáci čtou text samostatně: *Potkali se vlk a pes. Vlk byl zubožený, kost a kůže, zato pes byl dobře živý a dobře naložený. „Jak to děláš, kamaráde,“ divil se vlk, „že jsi tak vypasený, zatímco na mně plandá kůže a kručí mi v břiše?“*

Po přečtení zapisují odpovědi na otázky:

- 1) Jaký je vlk? Jaké má vlastnosti?
- 2) Jaký je pes? Jaké má vlastnosti?
- 3) Jak se asi vlk cítí?

Po zapsání odpovědí žáci společně s učitelem diskutují.

Návodné otázky: Kdo si myslíte, že trpí a kdo se má dobře? Byly byste raději v roli vlka nebo psa? A proč?

Druhé čtení, aktivity při čtení

Pomůcky: text bajky, papír, psací potřeby

Žáci čtou samostatně druhou část textu bajky: *„Hlídám člověku jeho dům před zloději,“ vysvětloval pes, „a pán mě za mou službu dobře krmí. Spím v teple, mám střechu nad hlavou a každou chvíli si přilepším tím, co lidem spadne pod stůl.“ „Tomu říkám dobré bydlo,“ uznale zaskučel vlk. „Co já bych za to dal, kdybych si mohl žít jako ty, v pohodlí a bez hladu!“ „Nic ti nebrání,“ štěkl pes. „Pojď se mnou a budeš se mít zrovna tak jako já!“ „Milerád,“ ožil vlk, „však jsem si živoření v divočině užil dost a dost. Děkuji ti za velkorysou nabídku, kamaráde! Ještě mi řekni, od čeho máš tak odřený krk?“*

Po přečtení textu odpovídají na otázky:

- 4) Od čeho si myslíte, že má pes odřený krk?
- 5) Kdo se má podle vás v bajce lépe? Proč?

Učitel pokládá žákům další otázky, na které společně odpovídají: Změnil se pohled na vlka nebo na psa teď po druhém čtení? Jaký si myslíte, že je vlk a pes po druhém čtení?

Předvídání – Odřený krk

Pomůcky: papír, psací potřeby

Žáci na základě přečteného textu vymýšlejí ve dvojici jeho pokračování – od čeho má pes zřejmě odřený krk (max. 5 věty).

Následuje společné sdílení.

Třetí čtení, otázky po čtení

Pomůcky: text bajky

Žáci čtou samostatně další část textu: *„To nic není,“ mávl pes tlapou. „Můj pán mě v noci přivazuje na řetěz, ale přes den mě nechá proběhnout po lese.“*

„Přivazuje tě na řetěz? Jako otroka?“ nevěřícně kroutil hlavou vlk.

Žáci píšou na papír, jak by se na místě vlka rozhodli a proč.

Čtvrté čtení

Pomůcky: text bajky

Žáci čtou poslední část textu bajky: „*Kamaráde, vrátím se zpátky do lesa. Raději budu hladovět, než abych měl na krku řetěz. Svoboda je mi milejší než blahobyť!*“

Závěrečná reflexe

Pomůcky: pětílístek, psací potřeby

Návodné otázky: V čem spočívá vlkova svoboda? Uvědomoval si vlk svoji svobodu už na začátku? Myslíte si, že je svoboda důležitá?

Žáci vyplňují pětílístek na téma svoboda.

Příloha 3 – Scénář lekce s využitím metod a technik DV: Dřevorubec a pravda

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny (90 min)

Třída: 4.

Pomůcky: vzkaz, stopky, text bajky

Cíle: Žák na základě prožití lekce porozumí čtenému textu bajky.

Žák se seznámí s metodami sochy, boční vedení, chůze po prostoru a živý obraz.

Žák vytvoří živý obraz.

Žák spolupracuje ve skupině.

Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v diskusi.

Metody a techniky DV: sochy, diskuse, boční vedení, chůze po prostoru, živý obraz

Použitá literatura: ŽÁČEK, Jiří. *Ezopovy bajky*. Třetí vydání. Ilustroval Adolf BORN. Praha: Slovart, 2023, s.62.

Text: *Dřevorubec kácel stromy na břehu řeky. Sekyra mu vyklouzla z ruky a skončila v tůni. Nešťastník se dal do pláč, že přišel o obživu.*

Uslyšel ho bůh Hermes a řekl si, že mu pomůže. „Ale nejdřív si ho vyzkouším, jestli si to vůbec zaslouží!“

Vylovil z řeky zlatou sekyru a podal ji dřevorubci.

„Ale ta není moje,“ odmítl muž.

Hermes vylovil stříbrnou sekyru.

„Ani ta není moje,“ zklamaně zakroutil hlavou muž.

Hermes se ponořil potřetí a vylovil obyčejnou železnou sekyru.

„Ano, to je moje sekyra!“ zajásal muž. „Děkuji ti, bože!“

„Kdekdo by na tvém místě zalhal,“ pravil Hermes, „ale ty jsi dal přednost pravdě. Taková poctivost si zaslouží odměnu. A přidal mu ještě zlatou a stříbrnou sekyru.

Spokojený dřevorubec se vrátil do vsi. Vyprávěl vesničanům o bohu Hermovi a někteří mu začali závidět.

Jeden z těch závistivců se druhého dne vypravil k řece, hodil do vody svou sekyru a začal volat bohy na pomoc.

Objevil se Hermes a vylovil z řeky zlatou sekyru.

„Je tahle tvoje?“

„Ano, ta je moje!“ volal chamtivec. „Dej mi ji!“

„Jsi lhář a lhářům bohové nepomáhají,“ zamračil se Hermes a zmizel i se zlatou sekyrou.

A lhář se musel obejít i bez té obyčejné-zůstala ležet na dně řeky.

Vzkaz od postavy bajky

Pomůcky: vzkaz

Učitel přináší doprostřed kruhu vzkaz: „Neměl jsem tam chodit, teď nemám nic.“ Společně s žáky si ho čtou a diskutují. Návodné otázky: *Kdo si myslíte, že to mohl říct? Kdo si myslíte, že si to myslel? V jaké situaci si myslíte, že by to mohl říct?*

Rozehřívací aktivita – Poctivost

Pomůcky: stopky (mobil)

Žáci se rozdělí na dvě poloviny. Polovina žáků odchází za dveře, úkolem žákům, kteří ve třídě zůstali je vytvořit seskupení a snažit se vydržet pouze na 1 noze co nejdéle. Učitel nechá žáky

chvíli přemýšlet a potom jim navrhne, že řeknou druhé skupině nějaký čas a nemusí to udělat vůbec. Následně se skupiny vymění a děj se opakuje.

Reflexe: Vyhrála druhá skupina, vydržela opravdu celou dobu, měli bychom jim zatleskat. Bylo to opravdu těžké, co? Nechcete nám ukázat, jak jste to dělali?

Mrzí vás, že jste nehráli poctivě? Jak jste se cítili, když jste vyhráli neprávem? Stalo se vám to už někdy v životě? Měli jste z toho dobrý pocit?

Sochy

Pomůcky: text bajky

Učitel: *Dřevorubec kácel stromy na břehu řeky. Sekyra mu vyklouzla z ruky a skončila v tůni. Nešťastník se dal do pláč, že přišel o obživu.*

Uslyšel ho bůh Hermes a řekl si, že mu pomůže. „Ale nejdřív si ho vyzkouším, jestli si to vůbec zaslouží!“

Motivace: Viděli jste někdy nějakou sochu? Viděli jste někdy opravdového sochaře při práci? Teď se rozdělíte do dvojic (trojic), z jednoho z vás se stane sochař, který vytvoří z druhého sochu dřevorubce, který dokazuje bohu Hermovi, že si zaslouží jeho pomoc.

Následuje představení soch ostatním, ti hádají, kdo je jaká postava a situaci, kterou sochař ztvárnil.

Práce s textem, diskuse

Pomůcky: text bajky

Učitel: Vylovil z řeky zlatou sekyru a podal ji dřevorubci.

Návodné otázky: Jak si myslíte, že se zachová dřevorubec? Jaká si myslíte, že bude jeho reakce? Proč si to myslíte? K čemu potřebuje dřevorubec svoji sekyru? Je pro něj důležitá? Jak byste se rozhodli vy na jeho místě?

„Ale ta není moje,“ odmítl muž.

Hermes vylovil stříbrnou sekyru.

„Ani ta není moje,“ zklamaně zakroutil hlavou muž.

Hermes se ponořil potřetí a vylovil obyčejnou železnou sekyru.

„Ano, to je moje sekyra!“ zajásal muž. „Děkuji ti, bože!“

„Kdekdo by na tvém místě zalhal,“ pravil Hermes, „ale ty jsi dal přednost pravdě. Taková poctivost si zaslouží odměnu.“ A přidal mu ještě zlatou a stříbrnou sekyru.

Spokojený dřevorubec se vrátil do vsi. Vyprávěl vesničanům o bohu Hermovi a někteří mu začali závidět.

Boční vedení, chůze po prostoru

Pomůcky: text bajky

Motivace: Nacházíte se v době, kdy mají lidé ještě poměrně nouzi o peníze. Žijí velmi skromně, muži pracují a ženy se doma starají o děti. Rodina je závislá na tom, kolik práce muž odvede a dostane za ní zaplacen. Podle toho může žena doma uvařit. Jste dřevorubci, kteří chodí každý den velmi unavení z práce, vaše práce je opravdu velmi náročná. Poslední dobou se vám ale moc nedaří. Kdybyste tak měli něco, co byste třeba mohli ve městě prodat a získat tak peníze na jídlo pro svoji rodinu. Jak tak chodíte do práce a z práce, jednou uslyšíte o dřevorubci, kterému spadla do řeky sekyra a on díky pomoci od boha dostal ještě stříbrnou a zlatou sekyru... To by se tak člověk měl...ŠTRONZO!

Učitel prochází kolem žáků. Ten, koho se učitel dotkne, řekne nahlas, co se mu honí v hlavě, nad čím přemýšlí.

Živý obraz – Druhý dřevorubec

Žáci jsou rozděleni do dvojic, jejich úkolem je vytvořit živý obraz – Co udělá druhý dřevorubec. Následuje prezentace živých obrazů a krátké rozehrání (forma jeviště/ hlediště).

Dočtení bajky, závěrečná reflexe

Pomůcky: text bajky

Motivace: Zajímalo by vás, co udělal náš dřevorubec v bajce? Myslíte si, že jste tomu byli blízko?

Učitel: *Jeden z těch závistivců se druhého dne vypravil k řece, hodil do vody svou sekyru a začal volat bohy na pomoc.*

Objevil se Hermes a vylovil z řeky zlatou sekyru.

„Je tahle tvoje?“

„Ano, ta je moje!“ volal chamtivec. „Dej mi ji!“

„Jsi lhář a lhářům bohové nepomáhají,“ zamračil se Hermes a zmizel i se zlatou sekyrou.

A lhář se musel obejít i bez té obyčejné-zůstala ležet na dně řeky.

Následuje diskuse: Už víte, kdo psal vzkaz ze začátku lekce? Jaký byl první dřevorubec? Jakto, že získal od boha všechny sekyry? Proč chtěl sekyry druhý dřevorubec? Jaký byl on? Co dřevorubec získal? Přineslo mu jeho jednání úspěch?

Příloha 4 - Scénář lekce s využitím čtenářských strategií: Dřevorubec a pravda

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny (90 min)

Třída: 4.

Pomůcky: text bajky, papír, psací potřeby, tabule

Cíl: Žák rozumí čtenému textu bajky a orientuje se v něm.

Čtenářské strategie: usuzování, sledování porozumění, předvídání, shrnování

Použitá literatura: ŽÁČEK, Jiří. *Ezopovy bajky*. Třetí vydání. Ilustroval Adolf BORN. Praha: Slovart, 2023, s.72.

Text: *Dřevorubec kácel stromy na břehu řeky. Sekyra mu vyklouzla z ruky a skončila v tůni. Nešťastník se dal do pláč, že přišel o obživu.*

Uslyšel ho bůh Hermes a řekl si, že mu pomůže. „Ale nejdřív si ho vyzkouším, jestli si to vůbec zaslouží!“

Vylovil z řeky zlatou sekyru a podal ji dřevorubci.

„Ale ta není moje,“ odmítl muž.

Hermes vylovil stříbrnou sekyru.

„Ani ta není moje,“ zklamaně zakroutil hlavou muž.

Hermes se ponořil potřeť a vylovil obyčejnou železnou sekyru.

„Ano, to je moje sekyra!“ zajásal muž. „Děkuji ti, bože!“

„Kdekdo by na tvém místě zalhal,“ pravil Hermes, „ale ty jsi dal přednost pravdě. Taková poctivost si zaslouží odměnu. A přidal mu ještě zlatou a stříbrnou sekyru.

Spokojený dřevorubec se vrátil do vsi. Vyprávěl vesničanům o bohu Hermovi a někteří mu začali závidět.

Jeden z těch závistivců se druhého dne vypravil k řece, hodil do vody svou sekyru a začal volat bohy na pomoc.

Objevil se Hermes a vylovil z řeky zlatou sekyru.

„Je tahle tvoje?“

„Ano, ta je moje!“ volal chamtivec. „Dej mi ji!“

„Jsi lhář a lhářům bohové nepomáhají,“ zamračil se Hermes a zmizel i se zlatou sekyrou.

A lhář se musel obejít i bez té obyčejné-zůstala ležet na dně řeky.

Název bajky, otázky před čtením

Učitel napíše druhý název bajky na tabuli: S poctivostí nejdál dojdeš.

Otázky před čtením: Co znamená, že je člověk poctivý? Jaký tedy je? Co, jaké činy dokazují, že je člověk poctivý? Jaké činy poctivý člověk dělá? Vybavujete si nějakou situaci, ve které někdo nebyl poctivý?

První čtení, otázky po čtení

Pomůcky: text bajky, sešit, psací potřeby

Žáci čtou samostatně první část textu bajky: *Dřevorubec kácel stromy na břehu řeky. Sekyra mu vyklouzla z ruky a skončila v tůni. Nešťastník se dal do pláč, že přišel o obživu.*

Uslyšel ho bůh Hermes a řekl si, že mu pomůže. „Ale nejdřív si ho vyzkouším, jestli si to vůbec zaslouží!“

Po přečtení odpovídají do sešitu na otázky po čtení:

1) Proč si chtěl bůh člověka vyzkoušet? Na co chtěl zřejmě přijít?

2) Jak se asi cítil člověk, který přišel o sekyru? Proč byl tak smutný? Dohledejte informace v textu, v textu je zvýrazněte.

Následuje sdílení ve dvojici.

Druhé čtení, otázky po čtení

Pomůcky: text bajky, papír, psací potřeby

Žáci čtou samostatně druhou část textu bajky: *Vylovil z řeky zlatou sekyru a podal ji dřevorubci, „Ale ta není moje,“ odmítl muž.*

Hermes vylovil stříbrnou sekyru.

„Ani ta není moje,“ zklamaně zakroužil hlavou muž.

Hermes se ponořil potřetí a vylovil obyčejnou železnou sekyru.

„Ano, to je moje sekyra!“ zajásal muž. „Děkuji ti, bože!“

Žáci diskutují nad položenými otázkami: Dokázal dřevorubec, že si svoji sekyru zaslouží? Proč si myslíte, že si nevzal zlatou ani stříbrnou sekyru?

Třetí čtení, dokončení bajky

Pomůcky: text bajky, papír, psací potřeby

Žáci čtou třetí část textu samostatně: *„Kdekdo by na tvém místě zalhal,“ pravil Hermes, „ale ty jsi dal přednost pravdě. Taková poctivost si zaslouží odměnu. A přidal mu ještě zlatou a stříbrnou sekyru.*

Spokojený dřevorubec se vrátil do vsi. Vyprávěl vesničanům o bohu Hermovi a někteří mu začali závidět.

Jeden z těch závistivců se druhého dne vypravil k řece, hodil do vody svou sekyru a začal volat bohy na pomoc.

Objevil se Hermes a vylovil z řeky zlatou sekyru.

„Je tahle tvoje?“

Po přečtení se rozdělí do dvojic a napíší pokračování bajky (max. 5 vět), jak si myslí, že se zachová druhý dřevorubec.

Dočtení bajky, otázky po čtení

Pomůcky: text bajky

Žáci čtou poslední část textu bajky: *„Ano, ta je moje!“ volal chamtivec. „Dej mi ji!“*

„Jsi lhář a lhářům bohové nepomáhají,“ zamračil se Hermes a zmizel i se zlatou sekyrou.

A lhář se musel obejít i bez té obyčejné-zůstala ležet na dně řeky.

Otázky po čtení: Jaký byl druhý dřevorubec? Proč si myslíte, že se tak zachoval? Co ho k tomu vedlo?

Co by se stalo, kdyby..

Pomůcky: sešit, psací potřeby

Zadání: Pokus se nyní vymyslet konec bajky tak, jak si myslíte, že by dopadla, kdyby byl druhý dřevorubec také poctivý. V jakém okamžiku by se musela bajka změnit? Označte toto místo v textu.

Závěrečná reflexe

Učitel pokládá žákům reflektivní otázky: Proč se vyplatilo prvnímu dřevorubci být poctivý? Získal tím něco? Proč je podle vás v životě dobré být poctivý? Může se to pro nás někdy stát výhodou?

Příloha 5 – Tabulka předvídání

Otázky	Co si myslíte?	Důkazy, jaké pro to máte.	Po přečtení: Jak to doopravdy bylo?
1.O čem bajka bude?			
2.Kde se bude odehrávat příběh?			

Příloha 6 – Přepisy polostrukturovaných rozhovorů

Tazatel (T) – autor práce

Respondent 1 (R1) – dívka

Respondent 2 (R2) – chlapec

Respondent 3 (R3) – dívka

Respondent 4 (R4) – chlapec

Respondent 5 (R5) – chlapec

Respondent 6 (R6) – dívka

Respondent 7 (R7) – dívka

Respondent 8 (R8) – chlapec

1. Lekce: O otci a dcerách

Lekce s využitím metod a technik DV:

T: Jaké jsou hlavní postavy bajky?

R1: Ten tatínek, dcera, která se provdala za zahradníka a dcera, která se provdala za hrnčíře.

T: Dobře. Jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka bajky? Co nám chtěla bajka říct?

R1: Že pokud se neumíš rozhodnout, tak nic neriskuj.

T: Dokázala bys převyprávět bajku svými slovy?

R1: Myslím, že jo.

T: Dobře, tak to zkus.

R1: Že tatínek měl dvě dcery, ty se provdaly za muže jiných řemesel a obě chtěly něco opačného. Jedna dcera chtěla, aby přšelo a ta druhá naopak, aby bylo sucho. A tatínek nevěděl, jak se rozhodnout. A jak se nerozhodl, tak řekl něco ošklivé a tím naštvál bohy. No a ten Zeus poslal bouřku, která zničila i majetek hrnčíře, a i majetek zahradníka.

T: Myslíš si, že pro tebe bajka byla něčím přínosná? Myslíš, že sis něco uvědomila po té bajce?

R1: Že nejde pomoci každému.

T: Které informace byly v bajce ty důležité?

R1: Důležité bylo, že se ten tatínek jako nemohl rozhodnout a taky ty že ty prosby těch dcer.

T: Komu bajku doporučila a proč?

R1: Kamarádce Aniče, aby ode mě přestala přijímat úplně všechno, co ji nabídnu.

T: Jaké jsou hlavní postavy bajky, se kterou jsme dneska pracovali?

R2: Táta, bohové a dvě dcery.

T: Jaká je podle tebe hlavní myšlenka bajky? Co nám bajka měla říct?

R2: Jako že, abychom se ke všem chovali stejně nebo abychom nenadávali lidem.

T: Dokázal bys převyprávět bajku vlastními slovy?

R2: Že prostě táta měl dvě dcery, jednu provdal za hrnčíře, druhou za zahradníka a pak k němu obě přišly. Nejdřív teda ta, která byla vdaná se zahradníkem a ta mu řekla, aby prostě přšelo a aby přšelo a rostly kytky. A pak přišla ta druhá a řekla, aby bylo sucho a nepršelo a aby to, aby bylo lepší nádobí. Pak táta prostě nevěděl, co má udělat, tak začal zlobit na kluky, na bohy, protože ehm to sváděl na ně. A bohy to naštvalo, tak prostě zkazil obě dvě ty řemesla a to.

T: Co se stalo na konci bajky? Jak to skončilo?

R2: Dali, prostě zničili ty baráky.

T: Pamatuješ si čím?

R2: Bleskem.

T: Myslíš si, že pro tebe byla bajka něčím přínosná? Jestli si něco uvědomil?

R2: Ehm, asi ne.

T: Které informace podle tebe byly v bajce ty důležité?

R2: Ty, jak se ten táta nemohl rozhodnout a jak jim zničili ty domy nebo co to bylo.

T: Komu bys tu bajku doporučil a proč?

R2: Prostě jakoby lidem, který všechny svádí na ostatní a ehm vůbec jim nedochází, že je to jejich vina.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky, se kterou jsme dnes pracovali?

R3: Hlavní postavy byly ty dcery, a ještě ten bůh s tím tatínkem.

T: Jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka té bajky?

R3: No, že se máme rozmyslet dobře, co děláme, abychom neudělali moc velkou chybu.

T: Dokázala bys převyprávět bajku svými slovy?

R3: No že byly jako dvě dcery, které se vdaly za dva muže. Jeden byl zahradník a druhý ten hrnčíř a že potom oni prosily svého táta. Ta jedna zahradníková manželka poprosila, aby že jo byl déšť, aby jim rostla ta zelenina a tak dále. A ta druhá dcera prosila, aby bylo teplo, vedro a sucho. A nakonec že ten táta nevěděl, co dělat a řekl bohovi, že je zle a že je zlomyslný a ten bůh normálně udělal, že prostě udělal tu bouři.

T: Myslíš si, že pro tebe byla bajka něčím přínosná? Že ses měla něco naučit? Pokud ano, tak co?

R3: No tak maličko jo. Že se mám víc rozmyslet.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R3: Ehm, no, že se mám víc rozmyslet předtím. A že musíme vědět, za koho se vdala jaká dcera. Proč potřebovala déšť.

T: Komu bys bajku doporučila? Kdo by si ji podle tebe měl přečíst?

R3: Mojí kamarádce asi.

T: A proč?

R3: Ona má ráda bajky a myslím si, že by to pro ni mohlo být zajímavý.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R4: Ta dcera, jak pracovala jako zahradnice a ta hrnčířka, manželka toho hrnčíře, a ještě tam byl ten táta.

T: Jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka?

R4: Že prostě v té staré době nebylo hodně peněz, tak museli víc pracovat. A uvědomit si, že je dobré poslechnout si lidí názor a pak se dá změnit.

T: Dokázal bys mi říct, o čem ta bajka byla?

R4: Tak byla o tom, že tam byly ty dvě holky. A jedna pracovala jako zahradnice a jedna jako hrnčířka.

T: To byla jejich práce? Oni tam pracovali?

R4: Ne. Oni si vzali ty manželé, kteří tam pracovali. Potom tam ten táta se musel vybrat, komu pomůže. Ale ti bohové, tak oni potom tam byla ta bouřka.

T: Proč byla ta bouřka?

R4: Protože ten táta jako byl zlý na ty bohy. Tak asi se naštváli a chtěli mu to oplatit.

T: V čem byl na ně zlý?

R4: Ten táta musel pomoci jedné, a nakonec nepomohl ani jedné. Asi proto, že by potom byl smutný.

T: Jak jim chtěl pomoci?

R4: On je šel obě navštívit a potom si je vyslechl. Jedna mu řekla, že se nemá moc dobře a druhá, že se má dobře. Dopadlo to tak, že přišla bouřka a všem všechno zničila.

T: Myslíš si, že sis potom díky té bajce něco uvědomil?

R4: Asi ne. Ale bavila mě.

T: Které informace byly v bajce důležité?

R4: Důležité bylo vybrat si, komu pomůže.

T: Komu bys tu bajku doporučil a proč? Komu by se mohla učit.

R5: Kamarádovi Martinovi, že by ho to bavilo, ta bouřka.

Lekce s využitím čtenářských strategií:

T: Jaké byly hlavní postavy bajky, kterou jste četli?

R5: Ehm, ty dvě dcery.

T: Ještě někdo tam byl?

R5: Ten tatínek a bohové.

T: Dobře. A jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka bajky? Co nám měla říct? Proč jste ji četli?

R5: Tam jsem to úplně moc nepochopil proč?

T: Co nám měla bajka připomenout nebo zdůraznit?

R5: No, že ona chce tohle, ona zas tamto. Tak nebude mít nikdo nic.

T: Dokázal bys, prosím převyprávět, o čem ta bajka byla?

R5: Byla o tom, že dvě dcery, jedna se provdala za hrnčíře a druhá za zahradníka a jedna chtěla, aby bylo sluníčko a sucho pro své hrníčky nebo keramické výtvary, když to tak řeknu. A druhá chtěla vodu, aby přšelo, tři měsíce, protože aby rostliny rostly rychleji nebo lépe, aby mohla toho prodávat více.

T: Dělo se dál ještě něco?

R5: No, tak řekla tatínkovi, že chce, aby přšelo. Tak tatínek šel k bohům, do kostela nebo nevím kde, a poprosila bohy, ať prší. Tak to zařídil.

T: Jak to zařídil?

R5: Řekl to bohům.

T: A co jim řekl?

R5: No.

T: A co se stalo na konci?

R5: On to na nich řekl a byl naštvaný, proč nejsou k lidem laskavější a ten nejvyšší bůh, Zeus myslím, se nahněval a udělal velkou bouřku, co rostlinám, že to nepřežily. A ty hrníčky, no, je po nich.

T: Myslíš si, že ta bajka pro tebe nějak důležitá? Že tě něco naučila?

R5: Řekl bych, že asi tím, možná, že někdo když něco chce tamto a druhý chce tamto, neví se dohodnout. A on udělá, že teď zrovna budeš mít ty. Že potom prostě nebudou mít nic, aby nebyly žádné hádky. Tak jsem to pro sebe pochopil.

T: Takže to myslíš tak, že se nedá všem pomoci?

R5: Že by se prostě měli dohodnout.

T: Dobře, dokázal bys říct nějakou důležitou informaci, která v bajce byla?

R5: Že ta informace..

T: Co ti přišlo důležité.

R5: Přišlo mi důležité, že asi, nevím.

T: Komu bys ji doporučil, aby si ji přečetl a proč?

R5: Třeba své sestře, protože si myslím, že se taky hádáme a že by se jí to líbilo. Že jako nebude nikdo šťastný a nikdo nám nepomůže.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky, kterou jste dneska četli?

R6: Tak ty dvě dcery. Byla tam jedna, která se provdala za zahradníka a jedna za hrnčíře. A potom tam byl tatínek.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R6: Že je dobré pomáhat, ale jako někdy třeba to není ani potřeba.

T: Dokázala bys tu bajku převyprávět vlastními slovy?

R6: Že ten tatínek měl dvě dcery, jak jsem říkala, provdaly se jedna za hrnčíře a jedna za zahradníka a když už byly velké, tak se na ně tatínek půjde podívat, jak jim to jde. A ta zahradníková manželka řekla, že se mají dobře, ale že by potřebovala trochu ještě větší liják. Takže, aby poprosil ten tatínek boha, aby byl liják a ta druhá dcera chtěla naopak, aby bylo sucho a aby to jejich nádobí, aby uschlo. Pak vlastně splnil oběma dcerám ty přání, ale vlastně tý dceři toho zahradníka, ale pak si uvědomil, že nesplnil to slovo té druhé. A pak se zlobil na ty bohy, byl na ně zlý, křičel na ně a ty bohové mu za to udělali velkou bouři, která vlastně zničila to hrnčíře nádobí a pole toho zahradníka.

T: Děkuju. Myslíš si, že ta bajka pro tebe byla něčím důležitá?

R6: Že je dobré pomáhat. A na začátku právě, jak říkaly, že se mají dobře, tak vlastně, že to nemusel dělat, že jim nemusel pomáhat jakože to mohl nechat být.

T: Takže co to znamená pro tebe?

R6: Že člověk, co to říká, tak třeba jako chce se mít dobře, ale přitom se má dobře normálně. A ani to nepotřebuje.

T: Co bylo v bajce důležité, jaké informace.

R6: Důležitá informace byla, co by udělal ten tatínek, co mu řekly ty dcery. Jestli jim to splnil nebo ne a jestli udělal dobře.

T: A jestli bys tu bajku někomu doporučila? A proč?

R6: Doporučila bych ji jako nějakým dětem, který jako se chtějí se mít ještě líp a přitom se mají dobře.

T: Mám pro tebe pár otázek. Jaké si myslíš, že byly hlavní postavy bajky?

R7: Hlavní byly otec těch dcer, dcery a bůh.

T: Jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka bajky?

R8: Že když člověk viní někoho jiného, tak pak nemá nic.

T: Dobře. Dokázala bys převyprávět bajku pár větami?

R8: Dcery si nějaké přání přály a otec se to snažil splnit, ale nevyšlo to. Zlobil se na bohy. Dcery chtěly, jedna chtěla, aby bylo dva měsíce teplo a sucho a ta druhá chtěla, aby dva měsíce lilo. Kvůli zahradě, protože má za muže zahradníka. Ten otec to chtěl splnit, oboum dvoum, začal rvát na ty bohy, byla bouře a zničila ta řemesla a teď nemají nic.

T: Myslíš si, že ta bajka pro tebe byla důležitá a proč? Dokázala bys to pojmenovat?

R7: Myslím si, že je to důležité k životu, protože nemáme rvát po lidech, chtít po nich něco, protože pak nemáš nic.

T: Které informace byly v bajce důležité, abys ten test dobře pochopila?

R7: Jo, třeba co si přály ty dcery a že dodaly, že se měly dobře.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R7: Já nemám asi konkrétního člověka, ale asi nějakým lidem, kteří jsou chamtiví nebo obecně chtějí moc. To by je mohlo poučit.

T: Jaké jsou hlavní postavy bajky, o které jste četli?

R8: Otec, jeho dvě dcery a bohové.

T: Jaká si myslíš, že byla hlavní myšlenka bajky? Proč jste si ji četli?

R8: Nemáte prosit o něco, co nepotřebujete.

T: Dokázal bys to např. třemi větami převyprávět?

R8: Byla o tom, že jeden otec měl dvě dcery a jedna se provdala za zahradníka a jedna za hrnčíře. A vlastně ty dcery mu říkaly, ať se modlí za déšť, ta dcera zahradníka. Ta dcera hrnčíře mu říkala, ať zase neprší, aby uschnuly ty nádoby. Ten pán se naštvál na ty bohy a ty bohové potrestaly jeho dcery. Jedné zničil nádobí a druhé pole.

T: Proč se ten otec naštvál?

R8: Protože se nemohl rozhodnout.

T: Myslíš si, že ta bajka byla pro tebe něčím důležitá?

R8: To je pro mě docela záludná otázka. Uvědomil jsem si, že nemám chtít to, co nepotřebuju.

T: Které informace byly v textu důležité?

R8: Že měl ty dvě dcery a za koho se provdaly, obě po něm něco chtěly. A také, že se naštvál na ty bohy a že ho potrestali.

T: Komu bys tu bajku doporučil a proč?

R8: Doporučil bych to pro lidi, kteří se třeba vztekají, za co jiní lidé vůbec nemůžou.

2. Lekce: O kočce a lišce

Lekce s využitím čtenářských strategií:

T: Jaké byly hlavní postavy?

R1: Liška a kočka.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R1: Že stačí, když umíme jednu věc perfektně a nemusíme umět milion věcí.

T: Prevyprávěla bys bajku svými slovy?

R1: Že liška se vychloubala kočce, že umí všechno a kočka jí začla závidět. A potom se ozvali lovci, a kočka vylezla na strom, protože to bylo to jediné, co uměla. A liška se dala na útěk. No ale oni ji nakonec zastřelili, protože neuměla jednu jedinou věc, kterou si mohla zachránit život, a to bylo šplhání.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R1: Hm, že ta liška se vychloubala té kočce.

T: Bylo pro tebe v bajce něco důležité?

R1: Že se nemusím učit spoustu věcí, ale že stačí, že jich umím jen pár.

T: Doporučila bys někomu tuto bajku a proč?

R1: Nedoporučila, protože si myslím, že by si to lidi mohli uvědomit sami.

T: Úplně první otázkou je, jaké byly hlavní postavy dnešní bajky?

R2: Liška a kočka.

T: Dokázal bys říct, jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R2: Jako, že stačí umět jednu věc pořádně a nevychloubat se.

T: Potom bych se tě chtěla zeptat, jestli bys mi shrnul, o čem bajka byla.

R2: O tom, že se potkaly liška a kočka. Kočka jí říkala, že umí jenom šplhat po stromech pořádně a liška říkala, že umí všechno až na šplhání po stromech. Pak přijeli lovci s loveckýma psama a kočka vyšplhala na strom, liška utíkala, ale byla na ní přesila, tak nestihla utéct. Takže jí zastřelili.

T: Myslíš si, že byla konkrétně pro tebe bajka něčím důležitá?

R2: Že se nemáme chlubit, když třeba umíme něco víc než ostatní.

T: Které informace byly v bajce důležité?

R2: To, jak liška říkala, že umí hodně věcí a kočka, že umí šplhat a pak, jak tam přijeli ty lovci a jak zastřelili lišku.

T: Komu bys bajku doporučil a proč?

R2: Lidem, co se hodně chlubí, aby si uvědomili, že se nemaj chlubit.

T: Jaké hlavní postavy byly v bajce?

R3: Ehm, liška a kočka.

T: Co nám chtěla bajka říct?

R3: Že se nemusíme až tak moc chlubit, že umíme všechno.

T: Dokázala bys bajku převyprávět?

R3: Že byla kočka a liška, který se potkaly v lese a liška uměla všechno a neuměla šplhat po stromech a kočka uměla jenom šplhat po stromech. A přišli takový jako psi a lovci nějaký a ta kočka ehm vyšplhala na strom a ta kočka běžela a běžela, a nakonec ji to, zabili.

T: Jaké informace byly v textu důležité?

R3: Že ta liška se chlubila a že ehm a že prostě nakonec ji zabili.

T: Uvědomila sis něco?

R3: Že se nemám chlubit.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R3: Asi lidem, kteří se moc chlubí. Musí si ji přečíst, aby si uvědomili, že by se neměli chlubit.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R4: Liška a kočka.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R4: Jako se nevychloubat všema těma věcmi, co umíme, ale stačí umět jednu věc a ne umět všechno, ale ne moc dobře.

T: Dokázal bys bajku převyprávět vlastními slovy?

R4: No tak bylo to o kočce a lišce, odehrávalo se to v lese. Byli tam potom i psi a koně. Přišla tam liška a kočka se vyděsila. Lovci jí zastřelili, tu lišku. No na začátku se potkaly ta liška a kočka. Liška jako uměla všechno, ale ne na strom lézt a ta kočka prostě řekla a že umí šplhat na strom.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R4: No tak asi, jak ta liška se vychloubala, takže ta kočka uměla jednu věc. A že ta liška neuměla šplhat a že říkala, že uměla všechno.

T: Byla ta bajka pro tebe něčím přínosná?

R4: Asi jo, že bych se neměl tolik vychloubat a říct jenom ty důležité věci, které umím.

T: Doporučil bys tu bajku někomu? A proč?

R4: Asi kamarádovi z fotbalu.

T: A proč?

R4: Myslím, že by ho to bavilo. A taky by ho to poučilo, nevychloubat se, protože se jako dost vychloubá.

Lekce s využitím metod a technik DV:

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R5: Liška a kočička.

T: Jaká byla podle tebe hlavní myšlenka bajky?

R5: Že nemůžeš být ve všem dobrý.

T: Dokázal bys bajku převyprávět vlastními slovy? O čem bajka byla?

R5: Byla o tom, že tam byla liška a říkala, že je nejlepší na světě, že ví skákat a běhat a že neví sice lézt po stromech, ale jinak všechno na světě. Byla namyšlená.

T: Co se stalo potom?

R5: Potom tam přišli nějaký myslivci nebo nějaký na koních a měli nějaký psy, nevím. A potom kočka vylezla na strom a tam se ochránila před nimi. Kdyby věděla lézt po stromech, ta liška, tak ještě žije.

T: Byla ta bajka pro tebe důležitá? Uvědomil sis díky ní něco?

R5: Že bych neměl být namyšlený a říkat, že vím všechno.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R5: Že věděla liška všechno na světě a neuměla lézt po stromě.

T: Doporučil bys tu bajku někomu? A proč? Kdo si myslíš, že by si ji měl přečíst?

R5: Asi bych ji doporučil někomu, kdo má rád bajky.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky:

R6: No, liška a kočka.

T: Jaká byla, myslíš, hlavní myšlenka?

R6: No, že vlastně je lepší umět jednu věc, která ti jde hodně a ne abys uměl hodně věcí a pak jako vlastně budeš litovat, že vlastně jako že ses naučil ty další věci, ale nenaučil ses tu věc, která ti mohla zachránit život.

T: Dokázala bys shrnout, o čem bajka byla?

R6: Liška říkala, potkala jí kočka a kočka říkala, že umí lézt po stromech a liška říkala, že umí lovit, běhat a že toho umí víc. Ta kočka jí záviděla, ale pak slyšely myslivce a ty myslivci chytili tu lišku, protože uměla běhat, ale neuměla šplhat po stromech. Ale ta kočka jo, takže se zachránila.

T: Myslíš si, že ta bajka byla pro tebe něčím důležitá?

R6: Jo, že právě je lepší umět jednu věc a pořádně a horší je umět hodně věcí, ale ne moc dobře.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R6: Hm, důležité bylo, jak ta liška byla nejlepší a ta kočka uměla tu jednu věc.

T: Komu bys tu bajku doporučila a proč?

R6: Někomu, třeba ehm, někomu, kdo umí hodně věcí a neumí je jako úplně perfektně, ale jako umí, aby si uvědomil, že není důležité umět hodně věcí.

T: Jaké byly hlavní postavy dnešní bajky?

R7: Hlavní postavy byla liška, kočka a asi i ti myslivci.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R7: Chtěla nám říct, že není důležitý umět všechno, ale stačí umět jednu věc.

T: Dokázala bys tu bajku svými slovy převyprávět, o čem byla?

R7: Byla o tom, že liška se chlubila, že všechno umí a kočka uměla jen jednu věc, ale pak se jí ta jedna věc hodila přežila.

T: V čem se jí to hodilo? Co se tam stalo?

R7: Že tam do lesa přijeli myslivci a oni tu lišku, protože neuměla šplhat po stromech, tak zabili.

T: Myslíš si, že byla ta bajka pro tebe něčím důležitá?

R7: Byla, že právě se nemáš chlubit a není důležitý umět všechno.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R7: No asi, že ta liška uměla víc věcí než ta kočka a pak se jí ta jedna věc hodila.

T: A komu bys tu bajku doporučila a proč?

R7: Asi teď nevím. Ale jako když už, tak asi lidem, co prostě jsou pyšní na to, kolik toho vědět a chluběj se tím.

T: Jaké byly hlavní postavy dnešní bajky?

R8: Liška a kočka.

T: Jaká byla podle tebe hlavní myšlenka bajky?

R8: Že se nemáme vychloubat.

T: Dokázal bys pár větami převyprávět bajku?

R8: Že liška potkala kočku a kočka jí říkala, že nic moc neumí, že umí jenom šplhat a že ta liška se vychloubala, že umí všecko úplně, ale zrovna to šplhání, že ne. Pak tam přišli myslivci a lišku zabili a ta kočka nad ní plakala, že kdyby uměla šplhat, tak by možná přežila.

T: Jaké informace byly v textu bajky důležité?

R8: Jak se ta liška chlubila, a jak chtěla být jako ona, ta kočka.

T: Myslíš, že to pro tebe bylo něčím přínosné?

R8: Že se nemám moc vychloubat.

T: Doporučil bys tu bajku někomu a proč?

R8: Taky těm lidem, co se vychloubaj. Mohlo by jim pomoci, že se nemají vychloubat, že to není hezký.

3.Lekce: O žárlivém koni

Lekce s využitím čtenářských strategií:

T: Jaké byly hlavní postavy?

R1: Jelen a kůň.

T: Jaká byla hlavní myšlenka?

R1: Že když někomu moc závidíme a chceme se ho zbavit, že ne vždycky to dopadne dobře.

T: Dokázala bys bajku převyprávět vlastními slovy?

R1: Že jeden kůň záviděl jelenovi, že ho všichni uctívali. Záviděl tak hrozně moc, že řekl, že chce, aby ho myslivec zabil. A on ho osedlal a oni ho hledali, běželi za ní. Kůň potom řekl, že nemůže, ať sesedne, myslivec řekl, že ne, že je osedlaný.

T: Byla pro tebe bajka důležitá?

R1: Že se nejdřív musíme rozmyslet, než něco uděláme.

T: Jaké informace byly důležité?

R1: Že kůň záviděl jelenovi.

T: Doporučila bys bajku někomu a proč?

R1: Já bych to doporučila těm lidem, co se do věcí vrhají po hlavě, aby si to rozmysleli.

T: Jaké byly hlavní postavy:

R2: Kůň, jelen a myslivec.

T: Jaká byla hlavní myšlenka?

R2: Že nemáme žárlit.

T: Dokázal bys bajku převyprávět?

R2: Že byl les, ve kterém žili zvířata. Žil tam jeden divokej kůň, kterje žárlil na vůdce lesa, jelena. A žárlil až tak moc, že ho chtěl zabít, aby se stal tím nejoblíbenějším. Tak šel za myslivcem a řekl mu, aby ho zastřelil, tak myslivec ho osedlal a jeli za jelenem. Ale hm kůň už pak nemohl a řekl, aby si šel po svých, že je unavenej. Ale myslivec řekl, že ne, že už je jeho.

T: Jaké informace byly důležité?

R2: To, jak žárlil ten kůň, jak si ho osedlal myslivec a jak už byl unavený a myslivec si ho nechal.

T: Byla ta bajka nějak důležitá pro tebe?

R2: Asi ne.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R2: Všem lidem, kteří hodně žárlí. Že to není pěkný.

T: Jaké byly hlavní postavy?

R3: Jelen a kůň.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky-

R3: Že nemusíme žárlit a závidět.

T: Dokázala bys převyprávět bajku vlastními slovy?

R3: V lese žil kůň a jelen a ten byl hlavní v lese a byl krásný, Jeden kůň mu záviděl a chtěl, aby už nebyl ten nejkrásnější. Proto poprosil myslivce, aby ho zabil. Myslivec souhlasil, a tak šli hledat jelena. A běželi lesem a kůň nemohl, ale on mu řekl, že není svobodný a musí dělat, co mu řekne.

T: Jaké informace byly důležité?

R3: Jak žárlil, přesvědčoval myslivce a pak nemohl.

T: Byla bajka pro tebe důležitá?

R3: Byla zajímavá..že jako žárlení není dobré.

T: Doporučila bys bajku někomu a proč?

R3: Lidem, co moc závidí, aby si uvědomili, že to není hezký.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky:

R4: Hm, kůň ten divokej a ten jelen možná i ten myslivec.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R4: Asi žárlivost. Že bychom neměli my žárlit.

T: Dokázal bys převyprávět svými slovy?

R4: No na začátku všichni žili v tom lese, potom ten kůň znal toho jelena a žárlil na něj. Tak šel za tím myslivcem a jestli může zastřelit toho jelena, což on jel. Dal mu sedlo a tak a jeli, a potom už nemohl. Tak potom prostě, že už nechce dál a myslivec mu řekl, že musí. A nakonec ho to dohnalo teda toho koně, že se potrestal.

T: Jaké informace byly důležité?

R4: Asi jak ten kůň žárlil a chtěl zabít jelena, jak žárlil. A potom jak řekl, že už nemůže tomu myslivcovi.

T: Byla ta bajka pro tebe nějak důležitá? Něco sis uvědomil?

R4: Že jsem žárlil někdy a že bych neměl.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R4: Lidem, co jsou závistiví, aby nebyli.

Lekce s využitím metod a technik DV:

T: Jaké byly hlavní postavy?

R5: Ehm, kůň, jelen a myslivec.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R5: Když chceš někomu ublížit, ublížíš sobě.

T: Pokus se převyprávět bajku svými slovy.

R5: No, že kůň žárlil, že má jelen pěkné paroží a je rychlejší. A potom říkal, že se chtěl ho zbavit a našel nějakého myslivce a říkal mu, že když ho uloví, tak bude bohatý a bude slavnej. A že žádný myslivec takový trofej nemá. Pak ho osedlal a šli a nechtyli ho, a potom myslivec řekl, že není svobodný. Že musí poslouchat každý příkaz, nebo ho zmlátí bičem.

T: Jaké informace byly důležité?

R5: Že jaký byl ten jelen a jaký byl ten kůň.

T: Byla bajka něčím důležitá pro tebe?

R5: Že žárlit bych neměl.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R5: Svým sestře, protože na mě dost žárlí.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R6: Kůň a jelen.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R6: No, abysme nezáviděli a nebyli žárliví.

T: Dokázala bys bajku převyprávět svými slovy?

R6: No, že ten kůň viděl toho jelena v lese a ten jelen byl hodný, hezký, a proto mu ten kůň záviděl. Protože nebyl hezčí než ten jelen, protože jelen byl nejhezčí. A tak jelen šel za nějakým

myslivcem a řekl mu, že tam je nějaký jelen hezký a že by mohl vydělat hodně peněz, kdyby ho ulovil. A tak jako ho osedlal a jel na něm k tomu lesu, kde byl ten jelen. Ale ten jelen byl jako rychlý, tak jim utekl a vlastně pak ten kůň už byl vyčerpaný z toho, jak běhal. A řekl, že ten myslivec musí jít po svých, protože už nemůže, ale ten myslivec mu řekl, že si to udělal sám a vlastně pak jak žárlil na toho jelena, tak si zavinil to, že si sám ublížil. Na začátku byl svobodný, a teď není.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R6: No, že ten kůň neudělal dobře, protože chtěl ublížit jelenovi, ale ublížil jenom sobě.

T: Co dala bajka tobě?

R6: Že když na někoho chceš být zlý, tak se ti to pak vrátí nebo prostě se ti stane něco tobě.

T: Komu bys tu bajku doporučila a proč?

R6: Nějakým dítětem, který někomu hodně závidí, a chtějí vlastně, aby byly lepší oni. Aby se z té bajky jako poučily.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R7: Kůň, jelen a myslivec.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R7: Že když někomu chceš něco udělat, tak se ti to vrátí.

T: Dokázala bys tu bajku převyprávět?

R7: Jo, že byl kůň, který záviděl jelenovi a šel za myslivce, aby ho odvedl za myslivce. Chtěl a manipuloval toho myslivce, a když si ho myslivec osedlal, tak pak řekl, že už je jeho a bude nosit uzdu a tak.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R7: Bylo důležité podle mě to, že kůň záviděl tomu jelenovi a že ten kůň chtěl vlastně něco udělat tomu jelenovi, zlého, a pak to schytl ten kůň.

T: Co přinesla bajka tobě?

R7: Tu hlavní myšlenku, že když někomu uděláš něco zlého, tak se ti to vrátí.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R7: Asi těm lidem, co potřebují si uvědomit, že nemají nikomu přát něco zlého, protože pak to schytají.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R8: Kůň, jelen a myslivec.

T: Jaká byla hlavní myšlenka?

R8: Že nemáme žárlit. V podstatě o karmě, že pokud někomu něco přeješ, tak se to obrátí proti tobě.

T: O čem bajka byla?

R8: Byla o závistivém koni, který žárlil na jelena, a tak poprosil myslivce, aby ho šel zabít. Takže se nechal osedlat a on už pak na konci nemohl, ale on mu řekl, že se nechal osedlat, takže je jeho a slouží mu. Vlastně to bylo o svobodném koni, který pak nebyl svobodný na konci.

T: Jaké informace byly důležité?

R8: Jakoby, jak tam na konci nemohl a myslivec, že je jeho.

T: Byla pro tebe bajka něčím přínosná?

R8: Ano, že nemám závidět ostatním lidem, že se mi to vrátí.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R8: Tohle bych doporučil lidem, kteří jsou třeba hodně závistiví a nebo třeba lidem, kteří třeba nevědí, jak se mají chovat.

Lekce 4: Jak osel napálil vlka

Lekce s využitím metod a technik DV:

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R5: Osel a vlk.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R5: Že i když je někdo silnější, někdo jiný ho může přehytračit. Že může být někdo jiný chytřejší.

T: Převyprávěj, prosím, děj bajky.

R5: Byla o tom, že vlk chtěl chytit osla a osel začal přemýšlet, napadl ho nápad. Řekl vlkovi, že má trn v kopytu, ale neměl. Řekl teda vlkovi, ať se podívá blíž a kopl ho tváře a potom utekl.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R5: Na začátku, že se vlk se cítil nejsilnější a osel naopak slabý proti němu. Nakonec se cítil osel silnější, protože vlka přehytračil.

T: Byla pro tebe bajka důležitá? Uvědomil sis díky ní něco?

R5: Že bych jako asi neměl se nad někým povyšovat, když jsem jako v něčem lepší.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R5: Nějakým lidem, kteří se jako nad někoho povyšují a myslí si, že jsou nejsilnější než druhý, aby si to uvědomili, že by to neměli dělat.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R6: Osel a vlk.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R6: No..jako ten, kdo je na první pohled silnější může být ve výsledku slabý a naopak.

T: Převyprávěj bajku vlastními slovy.

R6: Osel viděl vlka v lese a bylo mu jasný, že mu nemůže utéct, protože je ten vlk silnější, a tak začal kulhat a tak. Ten vlk k němu přišel a zeptal se ho, proč kulhá a osel řekl, že má trn v kopytu. Osel vlka potom poprosil, jestli by mu ten trn vyndal. Řekl mu, že kdyby ho sežral, tak mu ten trn rozpáře břicho, a tak je lepší, aby mu ho vyndal. Vlk se podíval zblízka, tak ho osel přechytračil, kopl ho do hlavy a vlastně měl možnost utéct, takže rychle utekl. Vlk se cítil špatně, že ho přechytračil.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R6: No, že právě jaký ten vlk byl na začátku silný a nakonec slabý a osel na konci silný a na začátku slabý.

T: Byla pro tebe bajka něčím důležitá? Uvědomila sis něco na základě prožití této lekce?

R6: Uvědomila jsem si, že když jsem na začátku slabší, tak i já jsem někdy silnější nebo lepší než ten druhý.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R6: Jako nějakým dětem, kteří se cítí lepší a silnější, aby si uvědomil, že může být někdy i slabý. A nebo těm, co si myslí, že jsou slabí, aby si uvědomili, že někdy můžou být silnější než někdo silný.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R7: Hlavní postavy byly osel a vlk.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R7: Že není důležitá síla fyzická síla než ta myšlenková.

T: Převyprávěj děj bajky vlastními slovy.

R7: Osel, který nebyl na první pohled silný, potkal vlka. Věděl, že kdyby začal utíkat, tak by ho vlk dohonil. Tak si vymyslel tuhle past, že má v noze trn a aby mu ho vytáhnul. Aby se tam vlk podíval, tak se sklonil a potom ho kopl do hlavy. Potom vlk omdlel a osel utekl.

T: Byla bajka pro tebe důležitá? Uvědomila sis díky ní něco a co?

R7: Ano, no právě ta hlavní myšlenka. Když se budu někdy cítit, že jako nejsem úplně silná v něčem, tak můžu být silná zase v něčem jiném.

T: Které informace byly v textu důležité?

R7: No, že byl vlk na začátku silnější a díky tomu, že osel byl silnější, tak ho přelstil.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R7: Asi všem lidem, aby si uvědomili, že není důležitý jak na první pohled vypadáme, jestli jsme jako silní. Ale že ta síla může být třeba v hlavě a nakonec se ukáže.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R8: Osel a vlk.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R8: Že to, že na první pohled je někdo silný ještě neznamená, že ho nemůže někdo přehytračit.

T: Převyprávěj bajku svými slovy.

R8: Bajka byla o oslovi, který uviděl vlka a věděl, že mu neuteče, tak začal kulhat. Vlk se ho zeptal, co má s tou nohou a on mu řekl, že tam má trn a že mu ho má vyndat. Kdyby ho náhodou chtěl sežrat, tak že mu to rozstříhalo žaludek. Vlk to moc neviděl dobře, tak mu osel řekl, že se má podívat zblízka a nakonec ho nakopl, čímž ho omráčil. Osel nakonec utekl.

T: Jaké byly v bajce důležité?

R8: Jak si vymyslel ten trn v kopytu a jak ho nakopl.

T: Byla bajka pro tebe v něčem přínosná?

R8: Že se nemám jakoby cítit silný ve všem, že někdo může být silnější, i když to nevypadá.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R8: Lidem, kteří si nevěří, protože by je to mohlo povzbudit, že ne vždycky ten, kdo vypadá silně je ten nejsilnější.

Lekce s využitím čtenářských strategií:

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R1: Vlk a osel.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R1: Že i když si silný, tak vždycky vyhrává mysl.

T: Zkus převyprávět bajku vlastními slovy.

R1: Osel uviděl vlka a věděl, že mu neuteče. Tak začal kulhat a dělat, že má trn v kopytě, a když mu ho vlk chtěl vyndat, tak ho osel kopl, až ho omráčil. Osel nakonec utekl.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R1: Myslím, že tam bylo důležité to, že ten osel kopl toho vlka.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá?

R1: Že když na něco potřebuju sílu, tak nejde jen o sílu rukou, ale i hlavy.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R1: Někomu, kdo si myslí, že lze všechno vyřešit silou, aby se do všeho nehrnul silou, ale že může použít hlavu a bude to lepší.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R2: Vlk a osel.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R2: Že i když jsi slabší, tak můžeš přechytračit silnějšího.

T: Zkus bajku převyprávět vlastními slovy.

R2: Že se potkal osel s vlkem a osel věděl, že mu neuteče, tak mu řekl, že má trn v noze. Že kdyby ho vlk sežral, tak by mu to rozpáralo břicho, tak jestli mu to radši nevyndá. Nastavil mu nohu, ve které to měl a než se vlk nadál, tak ho osel kopl a utekl.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R2: Jak se potkal vlk a osel. Potom, jak mu řekl, že má trn v noze, jak mu nastavil tu nohu, kopl ho a pak utek.

T: Byla bajka pro tebe něčím přínosná a pokud ano, tak čím?

R2: Že i když se někdy cítím slabý, tak můžu být silnější, než se zdá.

T: Komu bys bajku doporučil a proč?

R2: Lidem, kteří si myslí, že mají na každého, že jsou jako silnější, že to tak není a měli by si to uvědomit.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R3: Vlk a osel.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R3: Že není hlavní, abys byl tak silný v postavě, ale v chytrosti.

T: Zkus bajku převyprávět svými slovy.

R3: Že se potkali vlk a osel. A on se bál, že vlkovi neuteče, protože je vlk silnější. Tak si osel vymyslel, že má trn v noze a řekl vlkovi, ať mu pomůže. Vlk se podíval a osel ho kopl do čela.

T: Jaké informace byly v bajce ty důležité?

R3: Osel si vymyslel, že má v noze trn, aby ho přechytračil, protože byl slabý. A potom, že toho silnějšího vlka kopl do tváře.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá?

R3: Že když nejsem na pohled silná, tak můžu být silná v hlavě.

T: Doporučila bys bajku někomu a proč?

R3: Lidem, kteří si myslí, že jsou moc silní. Aby si uvědomili, že ta síla není jen v postavě, ale i v hlavě, v chytrosti.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R4: Osel a vlk.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R4: Ehm, nedělat ze sebe chytrého a nejsilnějšího.

T: Pokus se převyprávět bajku svými slovy.

R4: Osel chtěl napálit vlka, protože se bál, že je vlk silnější a že ho sní. Tak ho napálil, že má trn v noze. Když se jako naklonil a chtěl mu to vyndat, tak ho kopl do hlavy a nakonec utekl.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R4: Jaký byl ten osel na začátku a pak na konci, že byl slabý a nakonec silný.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá?

R4: Že je dobrý se nechovat jako machr. A že jako když se necítíš silný, tak to nevzdat. Že je jako v tobě síla.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R4: Těm dětem, co si myslí, že jsou silní a můžou se na ně povyšovat. Že by si měly dát pozor, aby je někdo nepřechytračil a uvědomit si to dřív.

Lekce 5: Orel a chrobák

Lekce s využitím čtenářských strategií:

T: Jaké jsou hlavní postavy bajky?

R1: Chrobák a orel.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R1: Že i když je někdo na první pohled silný, ten slabý tě může přechytračit.

T: Zkus převyprávět děj bajky.

R1: Že orel chtěl ulovit králíka a viděl to chrobák, řekl orlovi, aby ho nechal. Orel odpověděl, že ne a že je pán ptáků a co si vůbec dovoluje na něj mluvit. Zabil králíka a odtáhl si ho do hnízda. Chrobák se rozzlobil a začal mu ničit a vyhazovat z hnízda vajíčka. Orel si potom stavěl hnízda výš a výš, ale chrobák tam vždycky vylezl a shodil je dolů. Když už jako orel nevěděl, co má dělat, tak si vyprosil místo pro svoje hnízdo na bohově klíně. Pořád mu to ale nebylo nic platné, protože chrobák vylítnul nahoru a hodil mu kouli z trusu do klína a on ty vajíčka smetl dolů.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R1: Že se chrobák nenechal zastrašit a pořád ničil ta vajíčka.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá? Uvědomila sis díky ní něco?

R1: Asi ne.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R1: Těm, kdo jsou menší a někdo silnější si na ně dovoluje. Tak, že se jim můžou postavit, protože mají v sobě sílu.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R2: Orel a chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R2: Že nemáme před problémy utíkat, ale řešit je nebát se.

T: Zkus bajku převyprávět svými slovy.

R2: Orel chytil zajíce a chrobák ho chtěl pomstít. Vlez do hnízda orla a shodil všechny vejce. Potom si orel udělal jiné hnízdo, ale tam chrobák taky vylezl a shodil je. Orel pak poprosil boha Dia, jestli by si nemohl udělat hnízdo na jeho klíně a on souhlasil a myslel si, že už tam chrobák nevyleze. Ale ten chrobák udělal jako takovou kouli z trusu a hodil jí do klína bohovi a on se pak rozpráhl a shodil ty vejce sám dolů.

T: Jaké informace byly v textu důležité?

R2: Jak jsme se dozvídali, že se chrobák nevzdává a snaží se orlovi pomstít.

T: Byla bajka něčím přínosná pro tebe?

R2: Že když by někdo někomu ublížil, tak bych ho měl pomstít a nevzdat se, i když to vypadá, že bych na to třeba neměl.

T: Doporučila bys bajku někomu a proč?

R2: Doporučil bych to lidem, kteří chtějí pomstu. Že by si mohli potom uvědomit, že ne každá pomsta může být správná.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R3: Chrobák a orel.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R3: Že nemáme dělat něco špatného, protože se nám to potom vrátí.

T: Pokus se bajku převyprávět svými slovy.

R3: Bajka byla o tom, že orel viděl králíka a chtěl ho ulovit. Chrobák to viděl a říkal mu, ať ho nechá. Orel ho zabil. Chrobák se naštvál a šel k hnízdu orla a shodil všechny vejce, a potom se ten orel naštvál a postavil si hnízdo někde vysoko. Chrobák ta vejce také shodil z toho hnízda. Orel nakonec poprosil boha Dia, aby mu pomohl. Ten bůh si dal to hnízdo na jeho klín, a potom chrobák přišel a shodil trus na jeho klín. Bůh to chtěl shodit, ale shodil i to hnízdo s vejce.

T: Jaké byly důležité informace v bajce?

R3: Že ten orel zabil králíka, že se chrobák se chtěl pomstít a shodil ty vejce. Potom, jak orel poprosil boha a jak to ten bůh shodil.

T: Byla bajka pro tebe nějak důležitá nebo přínosná? A čím?

R3: Že vždycky to špatné se vrátí někomu. Že kdyby se mi to někdy stalo, tak vím, že se to těm lidem vrátí.

T: Doporučila bys bajku někomu? A proč?

R3: Doporučila bych tu bajku lidem, kteří si myslí, že když udělají něco špatného a myslí si, že se jim to nikdy nevrátí. Tak, aby si uvědomili, že vrátí.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R4: Orel a ten brouk, chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R4: Hlavní myšlenka asi byla, že když na první pohled nevypadá člověk silně, tak silný být může.

T: Zkus převyprávět bajku svými slovy.

R4: Byl tam chrobák a orel. Orel zabil zajíce a chrobák se naštvál a shodil mu vajíčka z hnízda, potom zase. Orel byl zoufalejší, myslel, že mu pomůže bůh. Tak si ten bůh dal hnízdo na klín, ale ten chrobák shodil tu kouli z těch bobků a on se lek a dal pryč ty vejce taky, a ty spadly.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R4: Jak chrobák ničil orlovi ta vajíčka, potom ještě asi, jak chtěl pomoci tomu zajícovi, jak orel prosil boha, ehm.. a pak jak ten bůh mu pomohl, ale nakonec je taky shodil ty vejce.

T: Byla bajka pro tebe něčím přínosná?

R4: Že jako kdyby byl někdo v nějakým nebezpečí, tak bych mu pomohl a zastal bych se ho.

T: Doporučil bys bajku někomu? A proč?

R4: Jeden kamarád z fotbalu se jako hodně bojí, že je slabší, tak asi jemu. Že by mu to jako mohlo pomoci, aby si věřil. Že by byl jako motivovanější.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R5: Orel a chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R5: Že i někdo velmi slabší a malejší může být nakonec silnější.

T: Zkus převyprávět bajky svými slovy.

R5: Že orel zaútočil na králíka a chrobák se ho snažil ochránit, jenže ten orel začal říkat, že je králem nebe a prostě, že mu nemá říkat, co má dělat. Zabil králíka a vzal si ho do hnízda. Chrobák se naštvál a vylezl na horu, kde měl ten orel to hnízdo a vyhodil mu vejce dolů. Potom si postavil orel hnízdo jinde a chrobák mu to zase vzal. Tak poprosil Dia a Zeus si dal vejce do klína. Chrobák udělal velkou kuličku trusu a potom na toho Zeuse pustil. On to shodil z hnízda a shodil i ta vajíčka.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R5: Že orel byl na brouka zlý a ten Zeus mu pomohl a pak mu shodil ty vajíčka.

T: Byla bajka něčím přínosná pro tebe? Uvědomil sis díky ní něco?

R5: Že kdybych se někdy cítil špatně, jako slabší, tak bych to neměl vzdát.

T: Doporučil bys bajku někomu? A proč?

R5: Třeba nějakým lidem, co si myslí, že nejsou silní, že by si měli věřit.

Lekce s využitím metod a technik DV:

T: Jaké jsou hlavní postavy této bajky?

R6: Orel a chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R6: No..že ten, kdo je na pohled malý, tak taky dokáže někoho přemocit. Nebo, že když jsme na někoho zlý, tak se nám to vrátí.

T: Zkus bajku převyprávět svými slovy.

R6: Byl orel a ten chtěl sníst zajíce, ale ten zajíc byl kamarád chrobáka a ten se mu zastal. Orel mu na to řekl, že takovej pidižvík nebude jemu říkat, co má dělat. No a pak zabil orel toho zajíce. Chrobák na oplátku mu shodil z hnízda všechna vajíčka. Potom orel, protože se ho bál, tak poprosil boha Dia, aby ho ochránil. Ten Zeus mu dovolil udělat si hnízdo na jeho klíně. Chrobák shodil na jeho klín trus a bůh řekl, že to je fuj a shodil ty vejce.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R6: Že ten chrobák byl nejdřív slabý, ale jak se odhodlal, tak byl silnější.

T: Uvědomil sis díky bajce něco?

R6: Že se nemám povyšovat na někoho jiného.

T: Komu bys bajku doporučila a proč?

R6: Lidem, kteří prostě si myslí, jak jsou dobrý a můžou dělat věci, které se nedělají. Aby si jako uvědomili, že se jim to může vrátit.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R7: Orel a chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R7: Že bysme neměli někomu ubližovat. Protože pak se nám to vrátí.

T: Zkus bajku převyprávět vlastními slovy.

R7: Ta bajka byla o tom, že orel lovil zajíce, ale ten zajíc byl kamarád chrobáka. Chrobák teda řekl orlovi, aby toho zajíce nechal být. Orel řekl, že je pán ptactva, a tak zajíce zabil. Chrobák mu chtěl udělat něco na oplátku, tak mu shodil vajíčka. Orel si ale postavil nové hnízdo a tam si dal ty vajíčka a chrobák je zase shodil. Tak ten orel poprosil boha, aby vlastně mu pomohl. Ten mu pomohl, dal si hnízdo do klína, aby už ten chrobák je neshodil. Chrobák udělal kouli z trusu a tu hodil do toho hnízda, tak ty vajíčka spadli, protože se ten bůh lekl a vyhodil je.

T: Jaké informace byly v textu důležité?

R7: Že byl jako ten chrobák na pohled slabý a malý a ten orel silný. Ale pak se chrobák ukázal, že je chytrý.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá?

R7: No uvědomila jsem si to, že když mi někdo ublíží, tak vlastně mu to jako nemám vracet.

T: Doporučila bys bajku někomu a proč?

R7: Doporučila bych to asi i nějakým dospělým. Kdyby měli s někým potíže, tak by to měli nechat být, protože to není hezký to oplácet.

T: Jaké byly hlavní postavy bajky?

R8: Byl to orel a brouk chrobák.

T: Jaká byla hlavní myšlenka bajky?

R8: Já si myslím, že nám měla ukázat, že když něco uděláme, tak se nám to vrátí.

T: Zkus převyprávět bajku svými slovy.

R8: Bajka byla o orlovi, který zabil zajíce. Brouk chrobák se mu chtěl pomstít a pořád mu vyhazoval z hnízda vejce. Nakonec orel poprosil boha Dia o pomoc. A tak bůh Zeus řekl, že má dát vejce na jeho klín a že tam budou v bezpečí. Brouk chrobák udělal velkou kouli trusu a hodil mu to na klín a on se znechutil, vstal a celé hnízdo shodil.

T: Jaké informace byly v bajce důležité?

R8: Chrobák pořád ničil ty vejce a že říkal, jak se pomstí. A jak prosil orel toho boha o pomoc.

T: Byla bajka pro tebe něčím důležitá?

R8: Bude se mi hodit, že se nemám posmívat druhým a nepovyšovat se na někoho.

T: Doporučil bys bajku někomu a proč?

R8: Nějakým šikanátorům, že se jim to může někdy vrátit.

Příloha 7 – Přepis nestrukturovaného rozhovoru

Tazatel (T) – autor práce

Respondent (R) - Markéta Balcárková, druhý učitel

T: Moc ti děkuji za čas, který jsi mému výzkumu dala a pomohla mi s realizací. Teď bych tě poprosila, zda bys mohla říct něco o tom, jak se ti pracovalo s lekcemi oběma způsoby práce s textem a lehce porovнала tyto metody se zaměřením na výzkumné otázky. Klidně mluv o tom, co tě k tomu napadá a v průběhu mě třeba napadnou nějaké doplňující otázky.

R: Já jsem měla možnost realizovat lekce podle tebou vytvořeného scénáře. Pracovala jsem v nich s metodami a technikami DV, tak i se čtenářskými strategiemi. Co se týče lekcí, kdy jsem pracovala s metodami a technikami dramatické výchovy, tam jsem trochu narážela zezáčátku na ne úplnou připravenost skupiny na dramatické lekce. Chvilku nám trvalo, konkrétně při živých obrazech, než jsme si vysvětlili, jak to bude probíhat a co všechno to obnáší. Vlastně tam byla skupinka, která metodu znala a šlo jim to tím pádem lépe, ale byla tam i skupinka, která tuto metodu vůbec neznala a tam jsme trochu bojovali s nepřipraveností. Pokud bych to věděla dopředu, zřejmě bych rozdělila skupinky jinak, aby v každé skupince byl někdo, kdo metodu znal. Nebo bych nechala žáky, kteří tuto metodu neznali, aby vytvořili sochu k danému tématu. Ve skupině totiž lehce bojovali s tím, že byli čtyři a nevěděli, jak mají živý obraz vytvořit.

T: Ano, toho jsem si taky všimla. Bylo to tím, že je to moje nová třída a já jsem měla takový zkusený obrázek o tom, jak moc se s dramatickou výchovou do té doby potkali a lekce byli vytvořené podle toho.

R: To bylo asi jediné úskalí. Jinak, co se týče dramatické výchovy, tak bylo vidět, že je pro žáky příjemné, že sedíme na koberci, máme mezi sebou flipchart, že se hodně hýbeme. Měla jsem pocit, že vnímají, že pokud dostanou text a jedná se o literární lekci, tak si sednou do lavic a pracují s ním. Byl tam vlastně takový moment překvapení, kdy jsme tohle vůbec nedělali, ale přesto jsme s textem pracovali. Závěrečná otázka každé lekce byla svým způsobem vždy zaměřená na hlavní myšlenku, a právě už u dílčích aktivit se mi stávalo, že pokud tam u dílčích aktivit bylo něco, co bylo abstraktní a cílilo to nějakým způsobem na emoce, na prožitek, tak přitom, co jsme si to rovnou zkusili, tak bylo vidět, že žáci plně rozumí a nemají problém o tom pocitu nebo situaci mluvit. Právě proto, že si to sami vyzkouší, a tím si třeba připomenou situaci, kterou někdy prožili a vybaví se jim lépe pocit, který při ní zažívali.

T: Bylo to takhle i lekcí se čtenářskými strategiemi? Nebo jak jsi to vnímala tam s tím popisem pocitů například?

R: Tam mi přišlo, že jak jsme o tom jenom hovořili, tak se na začátku u jedné evokace stalo, že někteří žáci vůbec nevěděli, nemohli si vzpomenout na situaci a už vůbec ne na pocit, který v tu situaci prožívali. Přesto, že se jednalo o zážitek nebo situaci, kterou opravdu někdy v životě zažili. Ale třeba úplně nevěděli, co se po nich vlastně chce, co to konkrétně znamená a

nedokázali si to v sobě pojmenovat, a tím pádem si vzpomenout. Za mě jim tam chyběl ten prožitek, který dramatické lekce nabízí. To stejné potom při těch reflexích.

T: Jak to bylo s emocemi v průběhu lekcí? Zaznamenala jsi právě na základě prožitku a pouze vybavování situací nějaké rozdíly?

R: Právě v reflexi, kdy jsme si posílali závěrečné slovo u dramatické lekce, tak tam to bylo plné emocí. Všichni to prožívali a zajímalo je, proč se tak někdo rozhodl a proč se tak nerozhodl. Kdežto u těch lekcí, která využívala čtenářské gramotnosti, přestože tam padlo spoustu zajímavých momentů a myšlenek, tak to bylo trochu více povrchové. Byla tam nějaká diskuse, ale bylo vidět, že žáci to berou jako cizí příběh, ne jejich příběh. V dramatických lekcích jsem měla pocit, že je to jejich příběh.

T: V těch odpovědích na dílčí otázky, které ověřují porozumění textu to vychází podobně, velmi podobně. Což je skvělý výsledek. Ale teď by mě vlastně zajímalo, jestli si myslíš, že v obou případech bude ten výsledek u žáků trvalý.

R: No, to by mě zajímalo. Já předpokládám, že právě na základě toho požitku, který jim ty dramatické lekce nabízeli, bude pro ně trvalejší ten zážitek z nich.

T: Měla jsi teda pocit, že by při jednom nebo druhém typu lekcí docházelo k lepšímu porozumění? Nebo jaký jsi měla pocit z tohohle? Jenom na základě tvého pohledu a výsledku reflexí a práce žáků v hodině.

R: Co se týče porozumění myšlenky, mám pocit, že k tomu došlo při těch dramatických lekcích. Já jsem měla takový pocit, viděla jsem to, šlo to z nich. U literární lekce byl ten text, myslím, pochopen. Ale hlavní myšlenka, a to nemyslím nosnou myšlenku, ale to, co si z té lekce máš opravdu odnést, tak byli žáci, kterých jsem se na to musela návodnými otázkami doptat.

T: Teď jsem na tohle přesně myslela. Když jsem zpětně nahlížela na ty scénáře literárních lekcí, tak jsem si všimla, že právě proto, že jsem měla obavu z toho, zda bude docházet k pochopení jednotlivých aktivit, zařazovala jsem velmi často po nějaké důležité aktivitě nějakou formu diskuse a shrnutí. Myslím si, že tím bylo podpořeno porozumění a shrnutí, které žákům potom pomáhalo v další práci. Nejsem si jistá, že pokud by žáci dostali pouze otázku a čas na samostatnou práci, zda by na základě seznámení s jednotlivými strategiemi, by to zvládli i beze mě.

R: Je pravda, že jsme je v té literární lekci hodně vedli tím příběhem, tím textem, ačkoliv měli i samostatnou práci. Záleží na úhlu pohledu, zda to je špatně nebo není. Jestli by se jim tedy pracovalo dobře samostatně, pokud bychom jim teď dali pracovní list s dílčími úkoly cílené na porozumění a oni by to zvládli bez společného shrnutí.

T: To může být další výzkum. Řekla bych, že pokud by tam byly otázky typu, kdo je hlavní postava, tak by to žákům problém nedělalo.

R: Pokud by ta otázka už šla ale více do hloubky, tak nevím. Možná i to, že by vlastně neslyšeli ani ty ostatní a jejich myšlenky, tady byli trochu ovlivněni tím, co ti ostatní říkají. V těch dramatických lekcích je to naopak. Nejdříve prožijeme a potom sdílíme. V literární lekci

sdílíme a na základě toho něco vzniká. Když je vedeme pomocí bočního vedení, tak jim dáváme prostě větší prostor pro to, aby tam něco vzniklo, něco jejich. Za mě ty dramatické lekce byly dynamičtější, živější a to mě asi víc sedělo.

T: Musím říct, že jsem se opravdu snažila, aby ta literární lekce byla opravdu literární, aby tam nebylo hodně věcí z dramatické lekce. Myslím si, že jsem tam tu dramatickou výchovu možná alespoň v nějakých formách práce lekce otiskla, ačkoliv ty hlavní principy určitě ne. Na základě toho mi z toho vychází, že oba způsoby práce s textem mají svá pro a proti a za mě nejlepší způsob je nějaká vyváženost, možná propojení v nějakých oblastech. Ideální případ by za mě byl, zkusit vytvořit nějakou kombinaci.

R: V té dramatické výchově jsou určitě velké klady toho prožitku, ale zase nějakým způsobem nevýhoda v nastavení skupiny, která musí být připravena ať už základy dramatické výchovy nebo i nastavením, že se nebudou pitvořit a budou to brát jako výzvu, něco nového. Já bych si možná i před těmi lekce bajek dala lekci, ve které bychom zkoušeli nějaké rozehrívací aktivity, lehce improvizací hry a až potom bych šla na to téma.

T: Připravit si půdu pro tu tvorbu. V tom má ta lekce se čtenářskými dovednostmi navrch, že pokud přijdeme do jakékoliv třídy, můžeme s ní hned pracovat.

R: Ano, s tím úplně souhlasím.

T: Moc děkuji ještě jednou za pomoc s realizací a za tenhle rozhovor.